

Læreplan i entreprenørskap og bedriftsutvikling

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 17.12.2024 etter delegasjon i brev av 25. juni 2024 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 1-4.

Gjelder fra 01.01.2025

Om faget

Fagenes relevans og sentrale verdier

Entreprenørskap og bedriftsutvikling handler om innsikt i etablering og videreutvikling av virksomheter. Faget skal gi elevene en teoretisk og praktisk forståelse av hvordan mennesker og virksomheter kan påvirke utviklingen av næringsliv og samfunn. Faget handler videre om hvordan entreprenørskap kan skape nye og utvikle eksisterende arbeidsplasser og forberede elevene på videre studier og framtidig arbeidsliv.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnet for opplæringen. Entreprenørskap og bedriftsutvikling skal bidra til skaperglede, engasjement og utforskertrang ved å motivere elevene til å se muligheter for og verdien av etablering og videreutvikling av virksomheter, og å sette ideer ut i handling. Gjennom å la elevene bruke ulike faglige metoder stimulerer faget til nysgjerrighet og kritisk metodetenkning. Faget skal videre bidra til at elevene ser hvilken verdi samarbeid har for innovasjon og utvikling av virksomheter og samfunn. Faget skal bidra til bevissthet om utfordringer knyttet til etikk, og hvilke muligheter og utfordringer bærekraftig utvikling kan gi i arbeidet med å skape verdier.

Kjerneelementer

Innovasjon

Kjerneelementet innovasjon handler om å iverksette nye former for verdiskapende aktiviteter knyttet til produkt- og prosessinnovasjoner. Innovasjon handler om å utforske kreativitet gjennom iverksetting av ideer. Innovasjon handler også om å iverksette og gjennomføre innovative handlinger i oppstartfasen av virksomheter, og om å videreutvikle virksomheter i tråd med endringer i samfunn og næringsliv.

Verdiskaping og bærekraft

Kjerneelementet verdiskaping og bærekraft handler om konsekvenser virksomhetens handlinger har på verdiskaping, og hvilken betydning bærekraftig utvikling har i et samfunnsperspektiv. Det innebærer også å følge regler og normer og å være bevisst på etiske valg. Virksomhetenes valg av visjoner, verdier og bruk av teknologi, kommunikasjon og nettverk har betydning for verdiskaping. Bærekraft handler om det sosiale, økonomiske og miljømessige samfunnsansvaret virksomheter har for å ta valg som ivaretar både lokale og globale interesser.

Strategi og virksomhetsutvikling

Kjerneelementet strategi og virksomhetsutvikling handler om hvordan virksomheter blir etablert, driftet og videreutviklet. Strategi handler om å analysere rammene, sette mål, legge planer og utvikle levedyktige virksomheter. Virksomhetsutvikling handler om å vurdere behov for innovasjon og videreutvikling, og å utvikle omstillingsevne for å håndtere endringer i marked og samfunn.

Tverrfaglige temaer

Bærekraftig utvikling

I entreprenørskap og bedriftsutvikling handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om virksomheters ansvar i et sosialt, økonomisk og miljømessig perspektiv. Bærekraftig utvikling handler også om å reflektere over hvordan innovasjoner og utvikling av virksomheter påvirker samfunnet og bidrar til bærekraftig utvikling lokalt og globalt.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i entreprenørskap og bedriftsutvikling innebærer å uttrykke egne meninger, lytte til og gi respons i spontan og forberedt samtale. Det innebærer også å bruke fagspråk i drøfting og refleksjon over faglige emner og problemstillinger og bygge opp argumentasjon og tilpasse muntlig tekst til mottaker og formål. Muntlige ferdigheter innebærer og å bruke kilder på en kritisk måte som lar seg etterprøve.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i entreprenørskap og bedriftsutvikling innebærer å bruke fagspråk og varierte skrivestrategier for å utforme tekster tilpasset mottaker og formål. Det betyr å utforske og reflektere over faglige emner og problemstillinger, å bygge opp argumentasjon, å vurdere og begrunne valg av løsninger og anbefalinger, og å bruke kilder på en kritisk måte som lar seg etterprøve.

Å kunne lese

Å kunne lese i entreprenørskap og bedriftsutvikling innebærer å bruke ulike kilder for å innhente informasjon om næringsliv og dagsaktuelle temaer for virksomheter. Det innebærer å sette seg inn i kjente og ukjente emner knyttet til oppstart og videreutvikling av virksomheter, og å finne, tolke, systematisere og kritisk vurdere informasjon i ulike tekster.

Å kunne regne

Å kunne regne i entreprenørskap og bedriftsutvikling innebærer å hente ut, beskrive, tolke og analysere tallmateriale i tabeller og grafiske framstillinger. Det innebærer også å bruke og bearbeide informasjon for å forstå og vise sammenhenger, og sammenligne og presentere resultater på ulike måter på bakgrunn av grunnleggende økonomiske beregninger, modeller og statistikk.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i entreprenørskap og bedriftsutvikling innebærer å bruke digitale ressurser til å søke etter og innhente informasjon og å kommunisere og presentere eget arbeid. Digitale ferdigheter innebærer videre å vurdere, bearbeide og sammenstille informasjon, være kildekritisk, og å vise til kilder slik at informasjonen lar seg etterprøve. Det handler også om å utvikle etisk bevissthet og vise digital dømmekraft ved å følge regler og normer.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering entreprenørskap og bedriftsutvikling 1

Kompetansemål etter entreprenørskap og bedriftsutvikling 1

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke kilder, teorier og modeller i arbeid med faglige spørsmål, emner og problemstillinger
- utforske ulike kreativitetsprosesser og utvikle forretningsideer
- utforske og bruke ulike innovasjonsprosesser ved etablering av virksomheter
- utvikle forretningsmodeller og vurdere opp mot bærekraftig utvikling
- utforske og vurdere hvordan samhandling påvirker innovasjon og utvikling
- sammenligne og vurdere informasjon om markeder, kjøpsatferd og segmenter for å ta beslutninger
- gjennomføre situasjonsanalyse, vurdere utviklingsmuligheter og sette mål i en oppstartsfasen
- utforske og bruke ulike konkurransemidler i en oppstartsfasen
- vurdere og velge selskapsformer ut fra risiko og ansvar ved etablering
- reflektere over hva som kjennetegner en god leder i etableringsfasen, og hvordan leder og medarbeidere samhandler og setter sammen gode team

- beregne og vurdere pris og kapitalbehov, utarbeide budsjett og vurdere finansieringsmuligheter med tanke på risiko og ansvar for en ny virksomhet
- lese regnskap og nøkkeltall for å vurdere en virksomhets lønnsomhet
- reflektere over hva entreprenøriell kompetanse er, og vurdere hva det har å si for utvikling av virksomheter

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i entreprenørskap og bedriftsutvikling 1. Elevene viser og utvikler kompetanse i faget når de bruker kreativitets- og innovasjonsprosesser, teorier og modeller i arbeid med faglige emner og problemstillinger i forbindelse med oppstart av virksomheter. Det innebærer at elevene viser og utvikler kompetanse gjennom praktisk arbeid, og når de utforsker og reflekterer over faglige emner og praktiske problemstillinger knyttet til innovasjon, verdiskaping, bærekraft, strategi og virksomhetsutvikling.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte muntlige, skriftlige, digitale og praktiske arbeidsmåter for å tilegne seg og vise kompetanse, og gjennom å la elevene være aktivt kunnskapssøkende. Læreren skal være i dialog med elevene om utviklingen deres i entreprenørskap og bedriftsutvikling 1, og elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i entreprenørskap og bedriftsutvikling 1.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen etter entreprenørskap og bedriftsutvikling 1. Læreren skal planlegge og legge til rette for at eleven får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i entreprenørskap og bedriftsutvikling 1 basert på kompetansen eleven har vist gjennom bruk av teorier, modeller og en praktisk tilnærming til entreprenørielt arbeid med innovasjon, verdiskaping, bærekraft, strategi og virksomhetsutvikling i forbindelse med oppstart av virksomhet.

Kompetansemål og vurdering entreprenørskap og bedriftsutvikling 2

Kompetansemål etter entreprenørskap og bedriftsutvikling 2

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- bruke kilder, teorier og modeller i arbeid med faglige spørsmål, emner og problemstillinger
- utforske ulike innovasjonsprosesser og drøfte betydningen innovasjon har for videreutvikling av en virksomhet
- utforske og vurdere konsekvenser bærekraftig verdiskaping har for videreutvikling av en virksomhet
- utforske og vurdere forretningsmodeller for å videreutvikle virksomheter
- reflektere over hva samfunnsansvar innebærer, og utforske og sammenligne virksomheters samfunnsansvar lokalt og globalt
- kartlegge og vurdere støtteordninger i videreutvikling av virksomheter nasjonalt og internasjonalt
- utforske og vurdere hvordan virksomheter kan bruke ulike vekst-, markeds- og konkurransestrategier ved videreutvikling
- vurdere internasjonale forretningsmuligheter og sammenligne nasjonale og internasjonale forretningskulturer
- vurdere ulike lederstiler og drøfte hvordan ledere og medarbeidere kan påvirke utviklingen av virksomheter
- vurdere bruk av prosjekt og andre samarbeidsformer og betydningen nettverksbygging har i utvikling av virksomheter
- vurdere behovet for organisasjonsutvikling i etablerte virksomheter
- vurdere hvordan finansiering av kapitalbehov bidrar til framtidig lønnsomhet og verdiskaping for virksomheter
- reflektere over og vurdere betydningen entreprenøriell kompetanse har for videreutvikling av en virksomhet

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i entreprenørskap og bedriftsutvikling 2. Elevene viser og utvikler kompetanse i faget når de bruker innovasjonsprosesser, teorier og modeller i arbeid med faglige emner og problemstillinger, i forbindelse med videreutvikling av virksomhet. Det innebærer at elevene viser og utvikler kompetanse gjennom praktisk arbeid, og når de utforsker og reflekterer over faglige emner og praktiske problemstillinger knyttet til innovasjon, verdiskaping, bærekraft, strategi og virksomhetsutvikling.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte muntlige, skriftlige, digitale og praktiske arbeidsmåter for å tilegne seg og vise kompetanse, og gjennom å la elevene være aktivt kunnskapssøkende. Læreren skal være i dialog med elevene om utviklingen deres i entreprenørskap og bedriftsutvikling 2, og elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i entreprenørskap og bedriftsutvikling 2.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen etter entreprenørskap og bedriftsutvikling 2. Læreren skal planlegge og legge til rette for at eleven får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i entreprenørskap og bedriftsutvikling 2 basert på kompetansen eleven har vist gjennom bruk av teori, modeller, og praktisk tilnærming til entreprenørielt arbeid med innovasjon, verdiskaping, bærekraft, strategi og virksomhetsutvikling i forbindelse med videreutvikling av virksomhet.

Vurderingsordning

Standpunktvurdering

Entreprenørskap og bedriftsutvikling 1: Eleven skal ha én standpunkt karakter.
Entreprenørskap og bedriftsutvikling 2: Eleven skal ha én standpunkt karakter.

Eksamen for elever

Entreprenørskap og bedriftsutvikling 1: Eleven kan trekkes ut til en muntlig-praktisk eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Eksamen skal ha forberedelsesdel.

Entreprenørskap og bedriftsutvikling 2: Eleven kan trekkes ut til en skriftlig eller en muntlig-praktisk eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Muntlig-praktisk eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Muntlig-praktisk eksamen skal ha forberedelsesdel.

Eksamen for privatister

Entreprenørskap og bedriftsutvikling 1: Privatisten skal opp til en muntlig-praktisk eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.

Entreprenørskap og bedriftsutvikling 2: Privatisten skal opp til en skriftlig eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt.